

Сухомлинський Василь Олександрович

Педагог.Філософ.Письменник.

Підготувала:

Бібліотекар ТПАН

Козиряцька В.К

Бібліотечний урок: 95-річчя від дня народження В.О.Сухомлинського

Тема. „Серце віддаю дітям” В.О.Сухомлинський

Мета: дати поняття про життя та творчість В. О. Сухомлинського; розвивати знання учнів про духовні засади нашого життя; виховувати високі моральні та духовні якості громадянина.

Метод: слово бібліотекаря, бесіда.

Обладнання: портрет В. О. Сухомлинського, його книги, видання «Квітка Сонця» (Сухомлинський В. О. Квітка Сонця: Притчі, казки, оповідання. — Х. : ВД «Школа», 2011).

*Найкраща людина
та, яка більше за
інших прагне
вдосконалюватися,
і найщасливіша та,
яка глибше за
інших відчуває, що
вона дійсно
вдосконалюється.*

Сократ

*Для гордої і владної
душі життя і воля —
на горі високій.*

Леся Українка

Хід уроку *Слово про Сухомлинського (тези виступу бібліотекаря)*

Весь світ знає великого вчителя, Людину з великої літери, Василя Олександровича Сухомлинського. Його батьківщина — село Василівка (колись Херсонська губернія, а зараз Кіровоградська область). У селянській родині Сухомлинських виховувалось четверо дітей. Усі вони стали вчителями.

23 роки Сухомлинський був директором школи в селищі Павлиш. Результат його діяльності — півсотні наукових праць, 600 статей з проблем виховання і навчання, 1200 оповідань та казок для дітей. Казка — назва умовна, в ній бачення письменником і вчителем сучасного світу. Тріада «вчитель, філософ, письменник» повністю відповідає змісту його книг.

Свою школу він назвав «школа радості». Дитина повинна радіти новому дню, новим знанням, новим друзям.

Урок у «зелених класах», в лісі, в саду привчав любити природу, рідний край, Україну, батька та матір, братів і сестер — ось у чому сенс буття. Тож відкриємо книгу В. О. Сухомлинського.

28 вересня виповнилося 95 років від дня народження видатного українського педагога, вченого із світовим ім'ям, Героя Соціалістичної Праці Василя Олександровича Сухомлинського.

Людина лише тоді людина, коли вона людству друг — ці слова якнайкраще підходять, коли мова йде про В. О. Сухомлинського. Його називають великим діячем освіти, якому були властиві подвижництво, повна самовіддача.

Сільський учитель і оригінальний теоретик педагогіки, талановитий директор школи, автор сотень віршованих і прозаїчних мініатюр, дуже скромна і сором'язлива людина і безстрашний, яскравий полеміст і публіцист — такою цілісною натурою постає перед нами В. О. Сухомлинський. Провідною ідеєю його педагогічної системи була глибока переконаність у тому, що в складній, радісно-тривожній, важкій, виснажливій і натхненній праці — створенні

Людини – наступає період яснішого і мудрішого бачення світу, чутливішого і вимогливішого підходу до особистості вихованця. "Вік математики, - писав В. О. Сухомлинський, — хороший крилатий вислів, але він не відображає всієї суті того, що відбувається в наші дні. Світ вступає в століття Людини. Більше, ніж колись, ми повинні думати зараз про те, що вкладаємо в душу людини" (журнал "Воспитание школьников", 1967, №1).

Принципи і методи виховання людини В. О. Сухомлинський розробляв протягом усього життя. Рано відчувши вчительське покликання, він присвятив школі майже 35 років життя, раз і назавжди віддавши своє серце дітям.

Народився Василь Олександрович Сухомлинський у 1918 році недалеко від Павлиша в сім'ї селянина. У сім'ї було четверо дітей, і всі стали вчителями. Він прийшов до школи педагогом у 17 років (с. Василівка Кіровоградської області), заочно закінчив Полтавський педагогічний інститут (філологічний факультет), у школі працював вожатим, учителем молодших класів, викладав українську мову і літературу, працював завучем у районній середній школі (с. Онуфріївка). Це були щасливі роки, бо вже тоді, у молодому віці в нього з'являється інтерес до науково-педагогічної роботи.

Потім війна, фронт, важке поранення зимою 1942 р. на засніженому полі біля с. Клепініно під Ржевом, довгі роки лікування в госпіталях Удмуртії, кілька складних операцій, але дістати весь смертоносний метал з грудей так і не вдалося. Демобілізувавшись з армії, В. О. Сухомлинський стає директором школи в невеличкому містечку в Удмуртії, а в 26 років — завідувачем райвно в Україні, у своєму Онуфріївському районі, куди він повернувся, коли Україну звільнили від німців. Це були важкі роки, майже на голому місці потрібно було організовувати народну освіту в районі, не вистачало вчителів, нелегко давались поїздки по району — відкривались важкі рани, він часто і тяжко хворів. Важко було і дружині Ганні Іванівні з двома дітьми — Сергієм і Ольгою. Тому він просить, щоб його відпустили з райвно за станом здоров'я і призначили директором нехай навіть у найвідсталішу школу. У 29 років він прийняв Павлиську школу, у якій пропрацював 23 роки. У школі не було ніякого обладнання, навчання проводилося в три зміни, на всю школу була всього одна керосинова лампа. До В. О. Сухомлинського за три роки тут змінилося чотири директори. Йому все давалося важко. Прошли роки, перш ніж він зібрав 10 тисяч книг у своїй бібліотеці. У нього було багато друзів, але були й противники. Поступово склався колектив молодих, як і сам директор, учителів-одномумців. Педагоги і учні будували нові шкільні приміщення, майстерні, закладали теплиці. Рік за роком кращала шкільна ділянка, перетворювалася, як і мріяв Василь Олександрович, у квітучий сад. Робочий день В. О. Сухомлинського починався рано. О четвертій ранку він входив до свого кабінету, запалював настільну лампу, розкладав маленькі блокноти з замітками, спостереженнями, відкриттями — результат

спілкування з учнями та педагогами. Думки, які народжувались у вранішні творчі години, потім утілилися в 36 книг і понад 600 статей. О 8-й годині директор виходив зі свого кабінету в шкільний вестибюль і зустрічав своїх учнів і вчителів, які йшли до школи. Щоденно відвідував 2—3 уроки, керував господарством школи, завжди намагався більше побачити, дізнатися. Його завжди бачили з книгою; якщо назривала якась проблема, вона глибоко вивчалася в педколективі, тому багато знахідок Павлиської школи так широко застосовувалися в масовій практиці. Наприклад, було розроблено курс підготовки старшокласників до сімейного життя — прообраз сучасного шкільного предмета "Етика і психологія сімейного життя". В. Сухомлинському належить ідея організації психолого-педагогічних семінарів для батьків, які широко розповсюджувалися в 70—80-і роки. Циклами систематичних лекцій у Павлиші були охоплені всі, від молодожонів до батьків випускників. Цей курс був розрахований на 250 годин і включав у себе всі основні питання педагогіки і психології.

Бібліотекар зачитує слова :

Ми є володарями спадку –

Від Сухомлинського урок;

Від Сухомлинського скарбниці

Казок, новел, оповідань –

Добра і радості криниця,

Взірець духовності і знань.

1. Девіз заняття

Сказав мудрець:

Живи, добро звершай!

Та нагород за це не вимагай!

Лише в добро і вищу правду віра

Людина відрізняє від мавпи і від звіра.

Хай оживає істина стара –

Людина починається з добра!

II. Вступне слово бібліотекаря.

Сьогоднішня наша зустріч присвячена творчості В.О.Сухомлинського. Сьогодні ми поглибимо знання про життя і творчість Василя Олександровича Сухомлинського, побачимо, з чого починається людина.

III. По сторінках біографії В.Сухомлинського.

Народився Василь Олександрович в Україні у 1918 р.

Батько — Олександр Омелянович, орав, працював столяром, робив музичні інструменти.

Мати — Оксана Юдівна, працювала в колгоспі, займалася домашнім господарством, а зимовими вечорами розповідала казки.

У сім'ї, крім Василя було ще троє дітей. Батьки ніколи не сварилися між собою і не карали своїх дітей. Усі діти сім'ї Сухомлинських обрали професію вчителя.

Змалку в дітей виховували любов до книги.

У діда була велика бібліотека. Помираючи, свої книги він віддав Василеві. Дід мав особливий вплив на онука. Василь Олександрович згадував: «При зустрічі дід часто любив мені читати. Одягаючи окуляри, посміхаючись, він говорив: «Сідай ось тут і слухай, я тобі зараз щось цікаве прочитаю». При цьому очі його світилися добротою.

Пізніше, вже ставши вчителем, згадуватиме Василь Олександрович дідові слова: **«Хто дітей любить, той добрий чоловік».**

Під час Великої Вітчизняної війни Василь Олександрович став на захист Батьківщини.

Він був двічі поранений, довго лікувався в шпиталі. Але після перемоги повернувся до школи.

Тяжким було в Сухомлинського поранення в руку. Хірурги боялися, що руку треба буде ампутувати. «Ні! Я вчитель!» — в цьому слові було його життя.

Учні, В.О. Сухомлинський найвідоміший педагог і письменник. Він працював 35 років у школі. Він був учителем і директором школи. Василь Олександрович заслужений вчитель України. Його любили батьки і діти.

Для молодших школярів він написав майже 1500 мініатюр-казок. Він був великим письменником і великим педагогом. Міжнародна організація з питань освіти науки і культури ЮНЕСКО оголосила 1998 рік — роком В.О.Сухомлинського.

Людина, — стверджував великий педагог, — народжується на світ не для того, щоб зникнути безвісною пилінкою. Людина народжується, щоб лишити по собі слід вічний.

Помер Василь Олександрович 2 вересня 1970 року.

Похований він недалеко від школи, де працював.

Бібліотекар. *Зараз ми з вами відвідаємо чарівний світ творчості Василя Олександровича Сухомлинського.*

Василь Олександрович дуже любив дітей і написав для них багато-багато цікавих розповідей про ласкаве сонечко і м'яку травичку, про працелюбних мурашок і веселого метелика, про кращі риси людини, про дітей. В його творах переважає доброта, бо він сам був доброю людиною, і хотів, щоб ви, діти, вирости добрими, чуйними, працьовитими, щоб любили батьківською рідну домівку і нашу велику прекрасну Батьківщину.

Його твори носять виховний характер, тому що це був письменник усім своїм талантом, роботящим умом, всім серцем, педагог за покликанням.

Бібліотекар. Як бачите Василь Олександрович дуже бажав, щоб діти росли добрими та чуйними. Отож читайте його твори і збагачуйте знання. Співайте шану педагогу творцю.

А зараз послухайте вірш „Шана педагогу – творцю”.

Хто він — педагог-творець?

Вересень квіти зібрав

Скрізь, де вони пломеніли,

Тихо пройшов і поклав,

Їх на високій могилі.

В ній Сухомлинський лежить.

Вчитель народний по-праву.

Як нам його не любить!

Він наша гордість і слава.
Вчитель, герой і поет,
З серцем палаючим Данко,
Справжній поет-гуманіст
Щастя творив до останку.
Світлі ідеї його
Вічні як води Дніпрові.
Наш видатний педагог,
Повен добра і любові.
Дітям життя присвятив,
Все їм віддав без вагання,
Він їх безмежно любив,
Знав їх сердець поривання.
В спадщину нам залишив
Чисті джерела науки,
Нас з тих джерел напоїв
Духом незмірно високим.
Він залишив назавжди
Слід після себе у світі,
Слід той не зможуть змести
Сиві і славні століття.
Шану творцю віддає
Юних творців покоління.
Як в Сухомлинського є

В нього талант і горіння.

В учбових закладах дзвенить

Щастям яскравим, як спалах.

Вересень тихо бринить

Росами срібними в травах.

Перегляд відео-фільму про Сухомлинського В.О.

Бібліотекар. Все своє життя Сухомлинський працював у школі з дітьми. Тому він склав 10 правил: чого не можна робити. Послухайте і запам'ятайте їх.

10 ПРАВИЛ: ЧОГО НЕ МОЖНА РОБИТИ

- *Не можна ледарювати, коли всі працюють,*
- *Не можна сміятися над старістю і старими людьми, про старість треба говорити тільки з повагою.*
- *Не можна заходити в суперечку з шанованими і дорослими людьми, особливо зі старшими.*
- *Не можна виявляти незадоволення тим, що в тебе немає якоїсь речі.*
- *Не можна допускати, щоб мати давала тобі те, чого вона не бере собі.*
- *Не можна робити того, що осуджують старші.*
- *Не можна залишати старшу рідну людину самотньою*
- *Не можна збиратися в дорогу не спитавши дозволу і поради у старших.*
- *Не можна сідати до столу, не запросивши старшого.*
- *Не можна сидіти, коли стоїть доросла, особливо літня людина, тим більше жінка.*

Запитання вікторини:

- Ким був В.О.Сухомлинський?
- Де працював В.О.Сухомлинський?
- Про кого писав у своїх творах Видатний педагог?
- Які твори В.О.Сухомлинського про природу ви знаєте?
- Яким був В.О.Сухомлинський ?

Афоризми Василя Сухомлинського

- Не вимагай від рідних неможливого.
- Я домагався, щоб у кожної дитини в серці найрадіснішим, найдорожчим, найсвятішим були мати, батько, брати, сестри, друзі.
- Залізо іржавіє, не знаходячи собі застосування, стояча вода цвіте, а на холоді вкривається кригою, розум же людини, не знаходячи собі застосування, хиріє.
- Щоб любити – треба знати, а щоб проникнути в таку тонку й неосяжну, величну й багатогранну річ, як мова, треба її любити.
- Хоча б над тобою було сто вчителів – вони будуть безсилі, якщо ти не зможеш сам змусити себе до праці і сам вимагати її від себе.
- Праця – це одне з найчистіших і найшляхетніших джерел емоційного стану, радості діяння, творення. Думка, що народжена, збуджена, витончена в праці, стає радісною, оптимістичною.
- Мова - духовне багатство народу.

Підведення підсумків

Скінчився час випробувань

Всім по душі ваш рівень знань,

Та ще багато треба знати,

Щоб «Школу майбутнього» побудувати.

Ви гарно пройшли через всі випробування.

Ось і добігає наша зустріч кінця. Хочу подякувати всім вам за увагу та за те що намагалися бути схожими на позитивних героїв творів В.О.Сухомлинського. Будьте добрими, працьовитими, щирими!

А зараз переглянемо презентацію «Він прожив за життя три життя...»